

Förord

Statens folkhälsoinstitut arbetar för att uppnå en god hälsa på lika villkor. Hälsa är en av de grundläggande mänskliga rättigheterna. Åtgärdbara hälsoskillnader mellan olika grupper i samhället, som betingas av deras olika sociala villkor, är därför oacceptabla. I led med den svenska folkhälsopolitiken är delaktighet och inflytande i samhället mycket viktiga faktorer för att uppnå målet om en god folkhälsa. Strävan efter jämställdhet och ett väl integrerat genusperspektiv på folkhälsofrågor är, som alltid, ett högaktuellt och utmanande arbete.

Att använda ett genusperspektiv kan leda till förbättrad folkhälsa då det uppmärksammar genusrelaterade livsvillkor och dess konsekvenser. Genusperspektiven synliggör också vissa maktstrukturer i samhället, till exempel betydelsen av en könssegrigerad arbetsmarknad eller mäns våld mot kvinnor. Även andra maktstrukturer och kombinationen av perspektiv som etnicitet, klass, sexualitet och funktionsnedsättning tydliggörs och analyseras i genusanalysen. Kvinnor och mäns lika värde, inflytande och delaktighet måste genomsyra hela den nationella folkhälsopolitiken.

Statens folkhälsoinstitut har till uppdrag att vara ett kunskapscentrum för folkhälsofrågor. För att öka kompetensen vid Statens folkhälsoinstitut om vad folkhälsovetenskap ur

ett genusperspektiv faktiskt innebär, genomfördes det under hösten 2007 en utbildning i genus och folkhälsofrågor i samverkan med Umeå universitet. Resultatet av kursens egna arbeten kan ni läsa i detta specialnummer av Socialmedicinsk tidskrift i form av sju olika artiklar. Artiklarna behandlar vitt skilda folkhälsoområden som etnicitet, samhällets syn på flickor och alkohol, skapandet av maskuliniteter i glesbygden, kvinnligt företagande och hur man omedvetet ”gör genus” i rapporter och politiska texter. Att arbeta preventivt på nationell nivå eller med attitydförändringar hos grupper av män kan innebära stora hälsovinster för enskilda individer men även för kvinnor och män på befolkningsnivå. Statens folkhälsoinstitut tycker det är mycket viktigt att genusintegrera hela folkhälsopolitiken och även lära sig nya metoder för detta.

Inom området jämställdhet och genusfrågor bevakar institutet den nationella politiken, tar del av ny forskning och samarbetar med andra myndigheter, universitet och organisationer. Under de senaste åren har institutet varit verksamt bland annat i Myndighetssamverkan för kvinnofrid. Mäns våld mot kvinnor är ett folkhälsoproblem som kräver god samverkan från hela samhället för att kunna förebyggas och motarbetas. Statens folkhälsoinstitut har även en referens-

grupp gällande det folkhälsopolitiska målområdet ”sexuell och reproduktiv hälsa”. Psykisk hälsa hos unga kvinnor samt frågan om en ökande självmordsfrekvens hos samma grupp, är ett område som institutet kommer att arbeta mer aktivt med framöver.

I slutet av augusti anordnas en internationell konferens (Gender, class and health inequities –integrated perspectives on public health research and policy) i Umeå med Umeå Centrum för genusstudier – medicin, och Statens folkhälsoinstitut som arrangörer. Syftet med konferensen är att samlas genusforskare inom folkhälsovetenskap

för att diskutera och identifiera forskningsbehov och se hur resultaten ska användas i folkhälsopolitiken. Under våren 2008 kommer även rapporten ”Folkhälsofrågor ur ett genusperspektiv- arbetsmarknad, maskuliniteter, medikalisering och mäns våld mot kvinnor” skriven av Anne Hammarström och Gunnel Hensing att ges ut. Skriften kan ses som en fördjupning om artiklarna i detta nummer väcker nyfikenhet och mersmak om folkhälsa och genusfrågor. Det går inte längre att blunda för konsekvenserna som bristande kunskaper om genus, makt och inflytande har på vår folkhälsa.

Gunnar Ågren
Generaldirektör

Rosi Hoffer
Utredare